

השאלה המוסרית מלחמת 'חרמה' בעמלק

ובוֹזֵזִין כל ממונם וטפם, ואין הורגין אשה ולא קטן שנאמר והנשים והטף זה טף של זכרים, במה דברים אמורים במלחמת הרשות שהוא עם שאר האומות, אבל **שבעה עממין ועמלק שלא השלימו** אין מניחין מהם נשמה שנאמר כן תעשה לכל וגוי רק מערי העמים לא תחיה כל נשמה, **וכן הוא אומר בעמלק תמחה את זכר עמלק, ומנין שאינו מדבר אלא באלו שלא השלימו** שנאמר לא היתה עיר אשר השלימה אל בני ישראל בלתי החוי יושבי גבעון את הכל לקחו במלחמה כי מאת ה' היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען החרים, מכלל ששלחו להם לשלום ולא קבלו.

הלכה ה'

שלשה כתבים שלח יהושע עד שלא נכנס לארץ, הראשון שלח להם מי שרוצה לברוח יברח, וחזר ושלח מי שרוצה להשלים ישלים, וחזר ושלח מי שרוצה לעשות מלחמה יעשה...

הלכה ו'

עמון ומואב אין שולחין להם לשלום שנאמר לא תדרוש שלוםם וטובתם כל ימך, אמרו חכמים לפי שנאמר וקראת אליה לשלום יכול עמון ומואב כן, תלמוד לומר לא תדרוש שלוםם וטובתם, לפי שנאמר עמך ישב בקרבך בטוב לו לא תוננו יכול עמון ומואב כן, תלמוד לומר וטובתם, ואף על פי שאין שואלים בשלוםם אם השלימו מעצמם תחלה מקבלין אותן.

4. יהושע י: לג

אִז עָלָה הָרֶם מִלֶּדָךְ גָּזָר לַעְזֹר אֶת לְכִישׁ וַיִּכְהוּ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת עֵמֹן עַד בְּלַתִּי הַשָּׂאִיר לוֹ שָׂרִיד :

5. יהושע טז: יג

וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגִזְר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקָרֶב אֶפְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי לְמַס עֶבֶד :

6. שופטים א: כט

וְאֶפְרַיִם לֹא הוֹרִישׁ אֶת הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגִזְר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקָרְבוֹ בְּגִזְר :

7. מל"א ט: ט

פָּרַעַה מִלֶּדָךְ מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכְּד אֶת גִּזְר וַיִּשְׂרָפָהּ בְּאֵשׁ וְאֶת הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּעִיר הַרְג וַיִּתְּנָה שְׂלָחִים לְבֵתוֹ אֲשֶׁת שְׁלֹמֹה :

8. מל"א כ

(יז) וַיִּצְאוּ נְעָרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת בְּרָאשֵׁינָה וַיִּשְׁלַח בֶּן הַדָּד וַיִּגִּידוּ לוֹ לֵאמֹר אֲנָשִׁים יִצְאוּ מִשְׁמֶרֶן : (יח) וַיֹּאמֶר אִם לְשָׁלוֹם יִצְאוּ תִפְשׂוּם חַיִּים וְאִם לְמִלְחָמָה יִצְאוּ חַיִּים תִּפְשׂוּם :

דברים כ

(י) כִּי תִקְרַב אֶל עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם : (יא) וְהָיָה אִם שָׁלוֹם תַּעֲנֶנּוּ וּפְתַחְתָּ לָּךְ וְהָיָה כָּל הָעָם הַנִּמְצָא בָּהּ יִהְיוּ לְךָ לְמַס וְעַבְדוּךָ : (יב) וְאִם לֹא תִשְׁלַח עִמָּךְ וְעָשִׂיתָ עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצָרְתָּ עָלֶיהָ : (יג) וּנְתַנָּה ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ וְהִפִּיתָ אֶת כָּל זְכוּרָהּ לְפִי חֶרֶב : (יד) רַק הַנְּשִׂיִם וְהַטָּף וְהַבְּהֵמָה וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעִיר כָּל שְׁלָלָה תָּבֹז לְךָ וְאָכַלְתָּ אֶת שְׁלָל אֵיבֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ : (טו) כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל הָעָרִים הַרְחֹקֹת מִמָּדָה אֲשֶׁר לֹא מֵעָרֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הֵנָּה :

1. ירושלמי שביעית פרק ו דף לו עמוד ג/ה"א

דאמר רבי שמואל בר נחמן שלש פרסטיגיות שילח יהושע לארץ ישראל עד שלא יכנסו לארץ מי שהוא רוצה להפנות יפנה להשלים ישלי' לעשות מלחמה יעשה גרגשי פינה...גבעונים השלימו... שלשים ואחד מלך עשו מלחמה

2. רמב"ם הלכות מלכים פרק ה: א

אין המלך נלחם תחלה אלא מלחמת מצוה, ואי זו היא מלחמת מצוה זו מלחמת שבעה עממים, ומלחמת עמלק, ועזרת ישראל מיד צר שבה עליהם, ואחר כך נלחם במלחמת הרשות והיא המלחמה שנלחם עם שאר העמים כדי להרחיב גבול ישראל...

3. רמב"ם שם פרק ו

הלכה א'

אין עושין מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו שלום אחד מלחמת הרשות ואחד מלחמת מצוה, שנאמר כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום, אם השלימו וקבלו שבע מצות שנצטוו בני נח עליהן אין הורגין מהן נשמה והרי הן למס, שנאמר יהיו לך למס ועבדוך...

הלכה ד'

ואם לא השלימו או שהשלימו ולא קבלו שבע מצות, עושין עמהם מלחמה והורגין כל הזכרים הגדולים,